

Maria Björkman
Tel: 010-698 14 47
maria.bjorkman
@naturvardsverket.se

BESLUT
2017-11-16 Ärendenr:
NV-05118-17

Beslut om godkännande av arten *Phasmarhabditis hermaphrodita* för användning som biologiskt bekämpningsmedel i Sverige

Beslut

Phasmarhabditis hermaphrodita Schneider (Rhabditida: Rhabditidae) godkänns för användning som biologiskt bekämpningsmedel i Sverige.

Villkor för godkännandet

Godkännandet gäller till och med den 31 december 2018.

Bakgrund

Biologiska bekämpningsmedel innehållande nematoder, insekter eller spindeldjur prövades tidigare av Kemikalieinspektionen, som gav godkännande till enskilda produkter. Sedan den 1 juli 2016 prövar Naturvårdsverket nematoder, insekter och spindeldjur som bekämpningsmedel, och ett godkännande gäller istället arten. *Phasmarhabditis hermaphrodita* är en av de arter som redan använts som bekämpningsmedel i Sverige, då den ingår i en eller flera produkter som godkänts av Kemikalieinspektionen. För att kunna fortsätta användas i Sverige, efter att nu gällande produktgodkännande eller -godkännanden från Kemikalieinspektionen löper ut, måste arten godkännas av Naturvårdsverket.

Arten finns upptagen på Växtskyddsorganisationen för Europa och medelhavsländernas (EPPO) förteckning över biologiska bekämpningsmedel med omfattande användning i EPPO-regionen, PM 6/3, bilaga 1 ("EPPO-listan").

Skäl

Juridiska förutsättningar för godkännande

För att en nematod, insekt eller ett spindeldjur ska få ingå i ett bekämpningsmedel som förs in till Sverige från ett land utanför Europeiska unionen, Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller Turkiet, släppas ut på

marknaden, eller användas, måste arten först vara godkända enligt förordning (2016:402) om nematoder, insekter och spindeldjur som bekämpningsmedel.

En art får godkännas endast om den är godtagbara från hälso- och miljöskyddssynpunkt, särskilt med hänsyn till påverkan på den biologiska mångfalden, och den inte är att betrakta som en invasiv främmande art av unionsbetydelse¹.

Beslut om godkännande fattas av Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket prövar självmant om nematoder, insekter och spindeldjur som angetts på EPPO-listan kan godkännas. Naturvårdsverket prövar också ansökningar om att godkänna en nematod, insekt eller ett spindeldjur som bekämpningsmedel.

Ett godkännande får förenas med de villkor i fråga om användning eller andra omständigheter som behövs från hälso- eller miljöskyddssynpunkt.

Innan Naturvårdsverket beslutar om en art ska godkännas eller inte, ska Naturvårdsverket höra Kemikalieinspektionen och Statens jordbruksverk.

Naturvårdsverkets bedömning

Phasmarhabditis hermaphrodita är en jordlevande polyfag parasitär nematod som angriper sniglar och snäckor. Arten lever i symbios med olika associerade bakterier som frisätts då nematoden tar sig in i värdjuret, och tillslut dödar värden genom förgiftning. Nematodens virulens är kopplad till dess associerade bakterier. Den produkt som idag finns på marknaden som innehåller *P. hermaphrodita* framställs genom att nematoden odlas tillsammans med en bakterie i familjen Moraxellaceae. Arttillhörigheten för den specifika bakterie som används i kombination med *P. hermaphrodita* har nyligen omvärderats och är för närvarande under utredning. *Phasmarhabditis hermaphrodita*s naturliga utbredningsområde är inte väl dokumenterat, men arten är idag väl utbredd i Europa. Arten finns etablerad i Norge. Det anses sannolikt att arten är bofast och reproducerande i Sverige efter att ha införts aktivt efter år 1800, men detta är inte bekräftat. I Sverige har arten varit godkänd av Kemikalieinspektionen sedan 2008 för användning mot sniglar. Åkersnigel (*Deroceras reticulatum*) är den främsta målorganismen, men arten används idag även mot spansk skogssnigel (*Arion vulgaris* syn *A. lusitanicus*), s.k. mördarsnigel, där den är verksamt mot de allra minsta sniglarna. *Phasmarhabditis hermaphrodita* förekommer naturligt där dess värdjur återfinns, främst i jord, men de kan även påträffas i t.ex. kompost och lövhögar. Arten är relativt köldtålig, och visar hög överlevnad vid 5-10 °C. Att arten finns etablerad i Norge tyder på att den klarar att övervintra i kallare klimat. *Phasmarhabditis hermaphrodita* kan spridas längre sträckor med sin värd, samt genom transport av jord, samt som fripassagerare med t.ex. dagmaskar. Arten har ett brett värdspektra och användning av arten som bekämpningsmedel kan påverka inhemska terrestra arter. Få studier har gjorts och resultaten tyder på att olika arter påverkas i olika hög grad. Det saknas dock studier för artens påverkan på flertalet arter. Viss lokal påverkan på akvatiska

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 av den 22 oktober 2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter.

arter kan även förekomma vid användning i närheten av vatten, men detta är mindre undersökt. Bakterier inom Moraxellaceae finns naturligt i omgivningen (bl.a. i jord och luft) samt hos människor och djur. De har i sällsynta fall orsakat olika bakteriella infektioner hos människa. Ingen tillgänglig information tyder dock på att det finns en ökad risk för infektion hos människor vid användning av *P. hermaphrodita* som bekämpningsmedel, då nematoden dör mellan 26-35°C. Risk för kontaminering i form av andra arter som kan utgöra en risk från hälso- och miljöskyddssynpunkt vid införsel av nematoder, insekter och spindeldjur som bekämpningsmedel måste alltid beaktas.

Phasmarhabditis hermaphrodita är inte upptagen på förteckningen över invasiva främmande arter av unionsbetydelse.

Mot bakgrund av att arten använts som bekämpningsmedel i Sverige utan rapporterade problem sedan 2008, godkänns *Phasmarhabditis hermaphrodita* som biologisk bekämpningsmedel i Sverige. Arten har inte påträffats i Sverige, men det kan anses sannolikt att arten klarar svenskt klimat då arten finns etablerad i Norge. Nematoder är en dåligt undersökt grupp, och utbredning i Sverige av många arter är okänd. Trots att *P. hermaphrodita* kan klara övervintring i Sverige, men ännu inte bekräftats etablerad, godkänns arten, då den redan använts som bekämpningsmedel i Sverige under en längre tid. Naturvårdsverket bedömer dock att det behövs dokumentation angående den specifika bakterie som idag ingår i produkter innehållande *P. hermaphrodita* beträffande dess identitet samt eventuell hälsopåverkan. Godkännandet tidsbegränsas därför till den 31 december 2018. På sikt behövs även mer information om artens etablering i Sverige, samt påverkan på biologisk mångfald vid användning som bekämpningsmedel.

Naturvårdsverket har hört Kemikalieinspektionen och Statens jordbruksverk, som inte har något att invända mot att arten godkänns med angivna villkor.

Omprövning, ändring och upphävande av ett godkännande

Om det finns uppgifter som tyder på att förutsättningarna för att en art ska vara godkänd inte längre är uppfyllda, får Naturvårdsverket ompröva godkännandet.

Om förutsättningarna för ett godkännande inte längre är uppfyllda ska Naturvårdsverket upphäva godkännandet.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Claes Svedlindh. Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit enhetscheferna Maria Widemo (Artenheten) och EvaLinda Sederholm (Naturhänsynsenheten), miljöjurist Anna Håkansson, handläggarna Henrik Lange, Karolina Åsman och Maria Björkman, den senare föredragande.

För Naturvårdsverket

Claes Svedlindh

Maria Björkman

Upplysning om hur man överklagar, se bilaga

Kopia till:
Statens jordbruksverk
Kemikalieinspektionen
BASF Agricultural Specialities Limited
Bionema AB
Biobasiq Sverige AB
Lindesro AB

Var ska beslutet överklagas?

Naturvårdsverkets beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Naturvårdsverket.** Adressen framgår av beslutet. Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Naturvårdsverket överklagandet och handlingarna till Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Naturvårdsverket **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt.

I skrivelsen ska Ni ange:

Ert namn, adress, personnummer/organisationsnummer och telefonnummer,

vilket beslut som Ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendenummer,

hur Ni anser att Naturvårdsverkets beslut ska ändras och varför det ska ändras samt

om det finns motparter i ärendet bör Ni ange deras namn, adress och telefonnummer.